

16.7.14

לכבוד	לכבוד	לכבוד
יהודה ויינשטיין	מר דני עפרוני	מר משה יעלון
היועץ המשפטי לממשלה	פרקליט צבאי ראשי	שר הבטחון
בפקס: 02-6467001	בפקס: 03-5694526	בפקס: 03-6976711

שלום רב,

הנדון: פתיחה בחקירה בגין חשד להפרה בוטה של דיני לחימה במבצע "צוק איתן" עקב פגיעה במוסדות רפואה ואנשי רפואה

בשם מרכז עדאלה מחיפה וארגון "אלמיזאן" לזכויות אדם מעזה, הריני לפנות אליכם בדרישה לפתיחה בחקירה בגין חשד רציני להפרות בוטות של המשפט הבינלאומי ההומניטארי עקב פגיעה במוסדות רפואה, מתקני רפואה וצוותים רפואיים והכל כמפורט להלן:

1. במהלך מבצע "צוק איתן" פגע הצבא הישראלי עקב התקפותיו האוויריות במספר מוסדות רפואיים, מתקנים רפואיים, ואנשי רפואה וזאת במנוגד הן לעקרונות ולחוקי המשפט הבינלאומי ההומניטארי והן למשפט הישראלי.

2. כך למשל, בערב יום 9.7.14, הפגיו הצבא בטילים רבי עוצמה אדמה חקלאית הסמוכה למטה הסהר האדום הפלסטיני בגיבאליה, מה שגרם לפציעתו של מנהל מחלקת החירום במטה, מר יוסף עבד אלחמיד, וכן לפציעתם של הפרמדיקים, רמדאן חוסו, מרואן חמודה ואיאד בסיוני באורח בינוני. הפצועים פונו לקבל טיפול רפואי בבית חולים "אלקודס" השייך לארגון. מתקפה זו גרמה נזק רב למבנה הארגון ולשלושה אמבולנסים. בעקבות מתקפה זו נאלץ הארגון להעביר את פעילותו לבית חולים "אלעאודה", שכן הנזק הרב שנגרם לרכוש הארגון לא אפשר את פעילותו התקינה.

3. בבוקר יום 11.7.14, הפגיו מטוסי חיל האוויר באמצעות ארבעה טילים את בית חולים "אלופא", דבר אשר גרם להרס רב בקומה החמישית והשישית. יש לציין כי בית חולים זה הוא בית החולים היחיד ברצועה שמעניק טיפול רפואי שיקומי לאנשים בעלי מוגבלויות.

4. יתר על כן, שלושה בתי חולים נוספים: בית חולים "כמאל עדואן" בבית לאהיא, בית חולים "אלעודה" בתל אלזעתר ובית חולים בלסם בצפון הרצועה, ניזוקו מהפגזות חיל האוויר וזאת בעקבות הפגזות בתי המגורים הסמוכים להם. הפגזות אלו, הפריעו לעבודה השוטפת בבית החולים ונטעו פחד וחרדה בקרב המאושפזים.

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

حيفا 31090، ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140
חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

5. הפגיעות במוסדות ובמתקני הרפואה כמפורט לעיל, מגביל את יכולת התפקוד של הצוותים הרפואיים לענות על הצרכים ההולכים וגוברים לפנות ולטפל בפצועים ובחולים, במיוחד שמספרם של הפצועים וההרוגים בעזה עולה מידי יום עקב התקפות הצבא במהלך מבצע "צוק איתן". עד יום 15.7.14 עלה מספר ההרוגים ל- 194 מהם 141 אזרחים, 37 ילדים ו- 28 נשים. כמו כן עלה מספר הפצועים על 1218 מהם 330 ילדים ו- 270 נשים.
6. הפגיעות הנ"ל מנוגדות לעקרון ההבחנה של דיני המלחמה שלפיו נגזרו כמה כללים שמהווים נכסי צאן ברזל. הכלל הראשון הוא, כי אין לכוון התקפות כלפי אזרחים או מטרות אזרחיות. כלל שני קובע, כי כל עוד האזרחים אינם לוחמים הרי שהם מוגנים מפני כל התקפה. מכללים אלו נובע, הכלל השלישי לפיו התקפות שאינן מבחינות בין מטרות צבאיות לאזרחיות הינן אסורות.
7. כמו כן המשפט הבינלאומי ההומניטארי קובע במפורש כי אין לפגוע במתקני ובמוסדות רפואה במהלך לחימה וכי דווקא יש לאפשר לצוותי הרפואה ולמוסדות בריאות לספק טיפולים רפואיים נגישים לפצועים. העקרון הזה מקבל משנה חשיבות כאשר בפועל, רוב הפצועים וההרוגים הם אזרחים שאינם שותפים ללחימה.
8. סעיפים 24-26 לאמנת ג'נבה הראשונה וכן סעיף 20 לאמנת ג'נבה הרביעית מקנים חסינות לצוותים הרפואיים לרבות הסהר האדום והצלב האדום, בעת מילוי תפקידם. כמו כן סעיף 56 לאמנת ג'נבה הרביעית קובע כי יש להבטיח את תפעולם הראוי של מוסדות רפואה. החובה לשמור על כללים אלה קיבלה ביטוי בפסיקתו של בית המשפט העליון (ראו: בג"ץ 4764/04 **רופאים לזכויות אדם נגד מפקד כוחות צה"ל בעזה**, פורסם בנבו 30.5.2004).
9. כללים אלה נחשבים לבעלי מעמד של משפט בינלאומי הומניטארי מנהגי והפרתו במקרה זה מעלה חשד לפשע מלחמה, לפי סעיף 8 לחוקת בית הדין הבינלאומי הפלילי (חוקת רומא).
10. כמו כן ההגנה המוענקת לצוותים רפואיים כוללת לא רק את ההגנה על צוותים אלה אלא גם החובה לאפשר להם לפעול למילוי תפקידם הענקת טפול רפואי ועזרה ראשונה לפצועים.
11. הפגיעה במוסדות ובמתקני רפואה גורמים לפגיעה גם בזכותם של הפצועים לקבלת טיפול רפואי במהלך הלחימה. זכותם זו של הפצועים מעוגנת הן במשפט הבינלאומי ההומניטארי והן במשפט הישראלי. סעיף 16 לאמנת ג'נבה הרביעית קובעת את חובה כוחות הצבא לאפשר פינוי של פצועים לצורך אשפוז וקבלת טיפול רפואה. סעיף 16 קובע כדלקמן:

"The wounded and sick, as well as the infirm, and expectant mothers, shall be the object of particular protection and respect.

As far as military considerations allow, each Party to the conflict shall facilitate the steps taken to search for the killed and wounded, to assist the

shipwrecked and other persons exposed to grave danger, and to protect them against pillage and ill-treatment."

12. יתר על כן הפגיעה בצוותים רפואיים מנוגדת למשפט הישראלי וזאת כפי שקיבלה ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון בעניין **האגודה לזכויות האזרח** שם נקבע כדלקמן:

"כללי המשפט הישראלי אמנם לא הוחלו על האזור, אך נושא תפקיד ישראלי בשטח נושא עימו אל תפקידו את החובה לנהוג לפי אמות המידה הנוספות, המתחייבות מעובדת היותו רשות ישראלית, יהיה מקום פעולתה אשר יהיה. בכך מוטלות על נושא התפקיד חובה נוספת ומצטברת, כי החובה לנהוג לפי הנורמות של המשפט המינהלי הישראלי אינה פוטרת אותו מן החובה לקיים את דיני המלחמה. אין הוא יכול לכן להישען על נורמות של המשפט המינהלי הישראלי כדי להימנע מקיום חובה או מכיבודו של איסור, החל עליו לפי המקובל על-פי דיני המלחמה. אך מבחינתנו של בית-משפט זה, אין נושא התפקיד יוצא, בדרך כלל, ידי חובתו, אם קיים אך ורק את אשר מתחייב מנורמות המשפט הבינלאומי, כי ממנו, כרשות ישראלית, נדרש יותר, והוא, כי ינהג גם בשטח ממשל צבאי לפי הכללים המתווים דרכי מינהל תקינים והוגנים."

ראו: בג"ץ 358/88 **האגודה לזכויות האזרח נגד אלוף פיקוד המרכז**, פד"י (2) 529, 536-537 (1989).

13. בנסיבות אלו קיימת חובה לחקור את האירועים שלעיל. חובה זו נגזרת מהוראות המשפט הבינלאומי המנהגי, מהוראות משפט זכויות האדם הבינלאומי ומהוראות המשפט הישראלי. סעיף 1 המשותף לאמנות ג'נבה, מטיל חובה על המדינות שהן צד לאמנות "לכבד" את הוראות האמנות בכל מצב. כמו כן אמנות ג'נבה מטילות כולן חובה על המדינה המפרה לפתוח בחקירה במקרים של הפרת המשפט הבינלאומי ההומניטארי ואף להעמיד לדין במידת הצורך. כך נקבע בסעיף 49 לאמנת ג'נבה הראשונה; סעיף 50 לאמנת ג'נבה השנייה; סעיף 129 לאמנת ג'נבה השלישית וסעיף 146 לאמנת ג'נבה הרביעית.

14. למותר לציין כי אין בקיומו של תחקיר פנימי ולא עצמאי לענות על דרישות המשפט הבינלאומי לחקירה עצמאית ובלתי תלויה. התחקיר הפנימי נועד ללימוד לקחים, הוא נגוע בניגוד עניינים בהיותו נערך על ידי המעורבים באירוע הנחקר עצמו ואין הוא כלי מתאים לביורור אחריותם האישית של החשודים בביצוע העבירות ולא כדי להבטיח את הבאתם של האחראים לדין. דרישה זו קיבלה חיזוק אף במסקנות הוועדה הציבורית לבדיקת האירוע הימי מיום 31 במאי 2010 (דו"ח ועדת טירקל, חלק שני) בנוגע לאפקטיביות מנגנוני החקירה בצה"ל.

על יסוד האמור לעיל, אנו מבקשים להורות על פתיחת חקירה עצמאית ובלתי תלויה בגין האירועים הנ"ל.

בכבוד רב,

סאוסן זהר, עורכת - דין